

Gode venner!

Flere ganger i måneden må jeg svare på ulike skjema og undersøkelser. Ofte er et av de første spørsmålene om den virksomheten jeg er leder av, tilhører offentlig eller privat sektor.

Jeg er ikke sikker på om jeg alltid klarer å være konsekvent; noen ganger krysser jeg for "offentlig", andre ganger "privat". Grensene mellom "privat" og "offentlig" er ikke entydige. Noen låser begrepet "offentlig" kun til eierskapet – det statlige eller kommunale myndigheter eier, er offentlig – alt annet regnes som privat. Ut fra en slik definisjon er St. Paul skole privat. Det er imidlertid like mulig å si at det offentlige er det som er åpent, tilgjengelig og rettet mot allmennheten, publikum – som feiring av 17. mai eller at Brannvinner gull. Da er St. Paul en offentlig skole. Mye kan sies om Den katolske kirke, men å kalle den "privat" er neppe den mest naturlige betegnelse. De aller fleste av våre - på verdensbasis - over 40.000 utdanningsinstitusjoner, oppfatter seg heller ikke som spesielt private – vi er ment for alle de elever som ønsker å ta imot vårt tilbud. Vi legger da også våre læreplaner og de fleste bestemmelser tett opp til de statlige skolene i de ulike land vi arbeider. Vi har intet imot verken åpenhet eller tilsyn. Friskolene blir mye tettere fulgt opp av staten enn kommunale skoler – og det er helt greit. Hos oss hadde vi tilsyn med skolepengene sist høst, og nå er vi midt i et tungt, nasjonalt tilsyn om hvordan vi inndeler elever i grupper og klasser. Slike tilsyn er med på å skjerpe oss og derfor godt for vår utvikling. At det ellers er orden på statlige tilskudd og skolenes økonomi, er grunnleggende og underlagt fortløpende kontroll.

Er der da noen forskjell på hvem som eier skolen? Stat? Kommune? Kirke? Enkeltpersoner? Aksjeselskaper???

Ja, det er det faktisk. Selv politikerne diskuterer hva som er det beste eierskapet, men begrenser oftest spørsmålet til om det er kommunalt, fylkeskommunalt eller statlig eierskap som er det beste.

I England har de en helt annen tilnærming til spørsmålet om skoler er offentlige eller ikke-offentlige. Det er ikke formelt eierskap, men måten skolen drives på som er avgjørende.

I begrepet "*maintained schools*" er der skoler av mange slag og med ulike eierskap, men de har grunnleggende felles læreplaner og bestemmelser om hvordan skolene skal drives. Blant disse er der godt og vel 2.000 katolske skoler. De mottar 100 % statlig tilskudd til driften og 85 % tilskudd til bygninger. Der er ikke skolepenger. Andre religiøse grupper og institusjoner har også skoler, men alle med krav om åpenhet, faglighet, skikklighet og tilsyn.

På den annen side har England også en del rene private skoler, blant dem 200 katolske skoler. De får ingen tilskudd fra myndighetene og "de gjør som de vil". Når et av regjeringspartiene på siste landsmøte her i Bergen fatter vedtak om å forby private skoler, bygger det på to feilslutninger.

Først og fremst er det gammel-sosialistisk romantikk om at bare eierskapet er under kontroll - så er alt bra. Feil!

Eierskap er ikke garanti for noe som helst! Der er nok av triste eksempler på kommunal eller statlig virksomhet med uholdbar kvalitet - som der også er dårlige private tiltak. Forskjellen er bare at en privat virksomhet som ikke holder mål, hurtigere blir nedlagt.

Verre er en grunnleggende mangel på forståelse for hva som er viktig for mennesker; "*Mennesket lever ikke av brød*

alene" (Matt/Luk 4,4). Ethvert godt liv krever en måte å oppleve livet og verden på, en livsanskuelse, eller som i menneskerettskonvensjonen (EMK-1, Art. 2) "religiøs og filosofisk overbevisning". Stimulert også av feil og tåpeligheter, hvor heller ikke vår egen Kirke er uten skyld, har religiøs tro kommet i miskreditt hos mange moderne mennesker. Følgen er at religion forsøkes presses inn i et lukket, privat rom hvor religion gjøres mer personlig enn sex. Vi er ikke der!

For de fleste mennesker i verden er religiøs overbevisning en levende del av deres livsgrunnlag. Modernisters forsøk på å avfeie religion som uvesentlig, er det samme som å melde seg ut av dialog med mesteparten av verdens befolkning. Dialog er åpent å gi uttrykk for egne synspunkt og evne og vilje til å lytte og forøke å forstå andres synspunkt.

Man kan ha mang en hyggelig prat med andre om løst og fast, men å håpe at dette fører fram til fred i verden, er i det minste naivt. Skal man må få til interkulturell dialog, må man ta på alvor det som er alvorlig for de ulike mennesker. Nettopp her har skoler med et forankret, religiøst grunnlag en fordel. Katolske skoler har selvsagt en primær oppgave i å støtte foreldre i oppdragelsen av sine barn som medlemmer av Kirken.

Men katolske skoler har også en viktig samfunnsmessig funksjon for å fremme gjensidig forståelse og respekt mellom mennesker med ulike livsanskuelser. Derfor er det da ikke noe ideal at alle elever ved katolske skoler skal være medlemmer av menigheten, selv om et godt antall katolske elever gjør tydeligheten av vår skole enklere.

I Irland, hvor det nesten ikke finnes barneskoler i offentlig eie, de aller fleste skolene er katolske, ønsker Kirken å overføre et antall av sine skoler til myndighetene, da det er feil om noen tvinges til å gå på en spesiell skole, selv om den er katolsk. Staten sier nølende ja til en slik overføring. Problemet er at foreldrene og lokale myndigheter oftest setter seg imot.

Labour-regjeringen i England har vist forståelse for troens verdi i skolen, se deres dokument "Faith in the system" på <http://publications.dcsf.gov.uk/eOrderingDownload/FaithInTheSystem.pdf>

Når katolske skoler jevnt over har et godt renommé, er det ikke minst fordi folk vet hva vi står for. Som en muslimsk far sa til meg: "Jeg vet hva dere står for og er enig i det meste. – Det jeg er uenig i, skal jeg alltid klare å plukke av når gutten kommer hjem."

Uten forståelse og respekt for religiøse verdier og de store religioners betydning, vil utviklingen av verden komme i en blindgate.

Samtidig må vi som er religiøse, ha åpenhet for at vår sannhet ikke deles av alle andre. Å slå religiøse skrifter i hodet på hverandre, er meningsløs idrett utenfor de innvidde.

Jeg ser frem til feiringen av påske, Jesu oppstandelse som sier oss at livet er sterkere døden.

REDAKSJON

St. Paul skole - Christies gt. 16 - 5015 BERGEN
Tlf: 55 21 59 00 - Epost: pulteposten@stpaul.no
Vi gjør oppmerksom på at Pulteposten i sin helhet også publiseres på skolens internettside www.stpaul.no.